

ÚT A SZENT HEGYRE

Édesapám elbeszéléséből tudom, hogy gyerekként került kezébe egy könyv, mely a világ szép és érdekes tájait mutatta be. Ebben fedezte fel az áthoszi kolostorokról írt két oldalt. Ez annyira megragadta az érdeklődését, hogy elhatározta: egyszer majd elmegy oda. Életrajzi adatainak ismeretében mindenki tudhatja, hogy ez a terv csak gyerekkori vágyalom maradhatott, „hála” a 20. századnak és „alakítóinak”. Ám életpályájának végén, 2006-ban valósággá válhatott, és eljutott oda.

Mindazok, akik beszéltek Vele az első áthoszi útja után, láthatták, hogy milyen nagy hatással volt rá az ott töltött pár nap. Élményben, lelki tartalomban és tudományos felismerésekben egyaránt. Hisz ekkor már nem csak a Rá jellemző mindenre nyitottságával és megismerésvágyával rótt a kanyargós gyalogösvényeket, hanem Remete Szent Antal keleti kultuszának és a keleti kolostorok kertkultúrájának megismerésének céljával is. Mivel akkor csak a félsziget felét tudta bejárni, vágyott a folytatásra. Bonyolult ügyintézés után végül 2008 októberének legvégén lépett ismét a „Szent Hegy” területére. És mint tudjuk, nem adatott meg Neki a visszatérés.

Amikor a jelen kötet alapjául szolgáló konferencia zajlott 80. születésnapján, akkor még élt, illetve különféle hírek táplálták a reményt, hogy nem távozott el végleg körünkből. De azután szembesülnünk kellett az idővel megkérdőjelezhetetlenné vált rideg valósággal: sokfelvonásos, változatos életének befejezésére ezen, a gyermekkora óta látni vágyott helyszínen került sor, abszurd módon. Beutazása után nem sokkal, két kolostor közötti vándorútján, halálos baleset érte. A részleteket máig homály fedi, és csak Tőle tudhatók meg majd, Odafönt.

Szimbolikus és Hozzá illő, hogy az eltűnése és a rideg valóság egyértelművé válása között eltelt években története sokféle változatban kezdett el terjedni. Folklorizálódott. Sajátos az is, hogy több kéziratát, munkáját lezárva hagyta az asztalán elutazása előtt... A befejezetlen munkái, mindenekelőtt a Remete Szent Antalról írt könyvének bővített változata, a magyarság növényismeretéről tervezett munkája, a szakrális kisémlékek egy életen át gyűjtögetett dokumentációi kötelezettségeket rónak ránk.

Bár igaz, de közhely és Hozzá méltatlan lenne azt írnom, hogy „hatalmas úrt hagyott maga után”. Ezért inkább úgy fogalmaznék: hatalmas feladatot hagyott ránk. Gyerekeire, tanítványaira, munkatársaira – mindegyik általa művelt területen. Felnőni ahhoz a szakmai szinthez, amin ő művelte a Tudományt. Olyan széles látókörre szert tenni, mellyel képes volt az egyes általa művelt szaktudományok eredményeit szintetizálni. Maximális hozzáértéssel és végtelen nyitottsággal. És közben olyan alázatosnak is megmaradni, mint ahogy Ő fordult a csángó nénihez az Úz-völgyében, vagy kollégáihoz, tanítványaihoz a szegedi egyetemen, vagy az epilepsziás beteghez Budapesten...

E lecke teljesítéséről Neki kell majd számot adnunk.
Odaát.

2013. augusztus

Grynaeus András